

INTERNÁ SMERNICA č. 2/2019

Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie

o prijímaní a vybavovaní oznámení o protispoločenskej činnosti

v zmysle zákona č. 54/2019 o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Oboznámenie zamestnancov so zásadami podávania, preverovania a evidovania oznámení podávaných v zmysle zákona č. 54/2019 Z.z.

Zamestnávateľ v zmysle požiadaviek zákona vydal vnútorný predpis, ktorý upravuje podmienky poskytovania ochrany osobám v pracovnoprávnom vzťahu v súvislosti s **oznamovaním kriminality** alebo inej **protispoločenskej činnosti** a oboznamuje ich so zriadením, postavením a pôsobnosťou **Úradu na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti** (ďalej len „úrad“), ako aj **právach a povinnostiach osôb** pri oznamovaní protispoločenskej činnosti.

Tento predpis je záväzný pre všetkých zamestnancov zamestnávateľa a jeho štatutárneho zástupcu. Nie je ním dotknutá povinnosť oznámenia trestného činu alebo prekazenia trestného činu.

Oznamovanie protispoločenskej činnosti sa nepovažuje za porušenie zmluvnej povinnosti zachovávať mlčanlivosť ani za porušenie povinnosti zachovávať mlčanlivosť, ak ide o povinnosť vyplývajúcu z výkonu zamestnania.

Tento predpis obsahuje podrobnosti o

- a/ podávanií oznámení,
- b/ preverovaní oznámení a oprávneniach zodpovednej osoby pri preverovaní oznámení,
- c/ zachovaní mlčanlivosti o totožnosti oznamovateľa,
- d/ evidovaní oznámení,
- e/ oboznamovaní oznamovateľa s výsledkom preverenia jeho oznámenia,
- f/ spracúvaní osobných údajov uvedených v oznámení,
- g/ ochrane oznamovateľov.

VYMEDZENIE NIEKTORÝCH POJMOV

- **Oznámenie** - uvedenie skutočností, o ktorých sa fyzická osoba dozvedela v súvislosti s výkonom svojho zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie alebo v súvislosti s činnosťou vo verejnom záujme a ktoré sa týkajú protispoločenskej činnosti.
- **Kvalifikované oznámenie** - oznámenie, ktoré môže prispieť alebo prispelo k objasneniu závažnej protispoločenskej činnosti alebo k zisteniu alebo usvedčeniu jej páchatela.
- **Oznamovateľ** – fyzická osoba, ktorá v dobrej viere urobí oznámenie **orgánu príslušnému na prijatie oznámenia, úradu alebo zamestnávateľovi**. Za oznamovateľa sa považuje aj blízka osoba oznamovateľa, ktorá je v pracovnoprávnom vzťahu k tomu istému zamestnávateľovi ako oznamovateľ, k zamestnávateľovi, ktorý je závislou osobou vo vzťahu k zamestnávateľovi oznamovateľa alebo k zamestnávateľovi, ktorý je založený alebo zriadený zamestnávateľom oznamovateľa.
- **Zamestnávateľ** – osoba, ktorá zamestnáva aspoň jednu fyzickú osobu v pracovnoprávnom vzťahu.
- **Zodpovedná osoba** – osoba, ktorá plní úlohy zamestnávateľa podľa § 10. Zodpovedná osoba je viazaná len pokynmi štatutárneho orgánu zamestnávateľa a ak nie je jeho zamestnancom, je viazaná zmluvou, uzavretou so zamestnávateľom v zmysle § 10 ods. 1).

- **Orgán verejnej moci** – štátny orgán, obec, vyšší územný celok, právnická osoba zriadená zákonom a právnická osoba zriadená štátom, obcou alebo vyšším územným celkom podľa osobitného predpisu.
- **Konanie v dobrej viere** – konanie fyzickej osoby, ktorá vzhľadom na okolnosti, ktoré sú jej známe a vedomosti, ktoré v čase oznámenia má, sa odôvodnene domnieva, že uvádzané skutočnosti sú pravdivé; v pochybnostiach sa konanie považuje za konanie v dobrej viere dovtedy, kým sa nepreukáže opak.

PODÁVANIE OZNÁMENÍ

Oznámenie sa podáva písomne.

Oznámenie je možné podať nasledujúcimi spôsobmi:

- a) ústne do zápisnice u zodpovednej osoby,
- b) písomne v listinnej alebo elektronickej forme.

Zodpovedná osoba vedie evidenciu oznámení v rozsahu:

- a) dátum doručenia oznámenia,
- b) meno, priezvisko a pobyt oznamovateľa,
- c) predmet oznámenia,
- d) výsledok preverenia oznámenia,
- e) dátum skončenia preverenia oznámenia.

POSKYTNUTIE OCHRANY

Ak sa zamestnanec rozhodne podať anonymné oznámenie, pretože sa aj napriek zákonu 54/2019 Z. z. obáva postihu zo strany zamestnávateľa, postupuje podľa metodiky a odporúčenia Národného inšpektorátu práce – „Praktický manuál, ako oznámiť nekalú prax a nedoplatiť na to“.

Oznamovateľ má právo na ochranu, musí však o ňu požiadať. Forma a adresát žiadosti závisí od oznamovanej protispoločenskej činnosti, či už ide o poskytnutie ochrany v rámci trestného konania, o oznámenie správneho deliktu, oznámenie porušenia pracovnoprávných vzťahov, alebo inej protispoločenskej činnosti. **Žiadosť musí obsahovať nasledujúce údaje:** meno a priezvisko, dátum narodenia a adresu pobytu osoby, ktorá podáva žiadosť, miesto výkonu jej práce a označenie jej zamestnávateľa; žiadosť má obsahovať aj údaje o blízkej osobe, ak je v pracovnoprávnom vzťahu k tomu istému zamestnávateľovi ako oznamovateľ alebo k zamestnávateľovi, ktorý je závislou osobou vo vzťahu k zamestnávateľovi oznamovateľa a oznamovateľ žiada o ochranu aj pre túto blízku osobu. Doručením písomného oznámenia o poskytnutí ochrany **zamestnávateľovi** sa oznamovateľ stáva chráneným oznamovateľom.

Zamestnávateľ môže urobiť pracovnoprávny úkon voči chránenému oznamovateľovi len so súhlasom úradu. Právny úkon, na ktorý úrad neudelil súhlas, je neplatný. Ak sa oznamovateľ domnieva, že v súvislosti s oznámením bol voči nemu urobený pracovnoprávny úkon, s ktorým nesúhlasí, môže požiadať úrad do 15 dní odo dňa, keď sa dozvedel o pracovnoprávnom úkone, o pozastavenie účinnosti tohto pracovnoprávneho úkonu v trvaní 30 dní. Dovtedy má oznamovateľ možnosť podať návrh na nariadenie neodkladného opatrenia na súd, čím sa trvanie pozastavenia účinnosti pracovnoprávneho úkonu predlžuje až do nadobudnutia vykonateľnosti rozhodnutia súdu o tomto návrhu.

Úrad bezodkladne pozastaví aj účinnosť pracovnoprávneho úkonu urobeného voči fyzickej osobe, ktorá zverejnila skutočnosti o protispoločenskej činnosti, ak sa táto osoba mohla oprávnenne domnievať, že urobenie oznámenia by nevedlo k riadnemu prešetreniu oznámenia alebo by urobenie oznámenia viedlo k jeho postihu. Pozastavenie účinnosti sa primerane vzťahuje aj na blízku osobu oznamovateľa, na zodpovednú osobu a na zamestnancov, ktorí sa podieľajú na plnení úloh zodpovednej osoby.

Oznamovateľ závažnej protispoločenskej činnosti a ten, voči komu bola pozastavená účinnosť pracovnoprávneho úkonu, majú právo na poskytnutie právnej pomoci podľa Zákona o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi. Úrad môže za oznamovateľa uhradiť náklady na právneho zástupcu v súvislosti s urobením oznámenia.

PREVEROVANIE OZNÁMENÍ

Zamestnávateľ je povinný prijať a preveriť každé oznámenie do 90 dní od jeho podania.

Zamestnávateľ je povinný pri preverovaní oznámení zachovávať mlčanlivosť o totožnosti oznamovateľa. Zamestnávateľ je povinný oznámiť oznamovateľovi výsledok preverenia oznámenia. Ak bolo preverenie oznámenia skončené postúpením veci na vybavenie podľa Trestného poriadku, alebo iných predpisov, zodpovedná osoba si vyžiada výsledok vybavenia a oboznámi s ním aj oznamovateľa.

Pokiaľ oznámenie smeruje voči konkrétnemu zamestnancovi alebo štatutárnemu zástupcovi zamestnávateľa, zodpovedná osoba oboznámi dotknutého zamestnanca alebo štatutárneho zástupcu s obsahom oznámenia a umožní mu vyjadriť sa k nemu, ako aj predložiť doklady, písomnosti či iné informácie potrebné na spoľahlivé preverenie veci. Pri oboznamovaní s obsahom oznámenia je zodpovedná osoba povinná dbať na ochranu osobných údajov podľa zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov (GDPR). V prípade, že z informácií, ktoré sú súčasťou alebo prílohou oznámenia, možno vyvodit' totožnosť oznamovateľa, zodpovedná osoba s takýmito informáciami dotknutého zamestnanca neoboznámi, ale vyzve ho len na uvedenie, resp. predloženie skutočností nevyhnutných na spoľahlivé preverenie oznámenia.

Výsledok preverenia oznámenia a ak sa prijali na základe oznámenia aj nejaké opatrenia aj tie, je zodpovedná osoba povinná zaslať oznamovateľovi vo forme písomného záznamu najneskôr do 10 dní od preverenia oznámenia.

SPRACÚVANIE OSOBNÝCH ÚDAJOV UVEDENÝCH V PODNETE

Na účely vedenia evidencie podnetov je zamestnávateľ oprávnený spracúvať osobné údaje uvedené v podnete v rozsahu: meno, priezvisko, adresa pobytu, e-mail, tel. kontakt.

EVIDOVANIE OZNÁMENÍ

Každý novoprijaté oznámenie je zodpovedná osoba povinná bezodkladne zaevidovať v evidencii oznámení pod číslom oznámenia, ktoré pozostáva z poradového čísla jeho doručenia a roku doručenia. Anonymné oznámenia zodpovedná osoba zaeviduje ako „anonymné oznámenie zákon č. 54/2019 Z. z.“.

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

S touto internou smernicou oboznámi zamestnávateľ všetkých zamestnancov. Označenie zodpovednej osoby a podávanie oznámení sú dostupné všetkým zamestnancom Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie na webovej stránke www.vudpap.sk - Zodpovedná osoba podľa z. č. 54/2019 Z. z. a na sekretariáte riaditeľky.

Zákonom č. 54/2019 Z. z. bol zrušený zákon č. 307/2014 Z. z. Táto smernica nahrádza internú smernicu VÚDPaP z 1.6.2015 vydanú podľa zákona č. 307/2014 Z. z.

Táto smernica nadobúda platnosť a účinnosť dňom 01. 03. 2019.

.....
Mgr. Janette Motlová v. r.
riaditeľka VÚDPaP